

Scenariusz lekcji języka polskiego dotyczący hejtu

Czas: 45 min.

Uczniowie wiedzą, czym jest hejt. Odnajdują jego liczne przejawy nie tylko w życiu, ale także w tekstach kultury.

Cele operacyjne lekcji

Uczniowie:

- wiedzą, w czym przejawia się mowa nienawiści;
- potrafią rozpoznać elementy tej mowy w literaturze, sztuce wysokiej i masowej;
- wiedzą, że poprzez tekst kultury można |”zobaczyć” więcej, „poczuć” mocniej, zbadać bardziej dogłębnie temat hejtu.

Przebieg zajęć

1

Przeczytajcie wiersz Wisławy Szymborskiej pt. „Nienawiść”:

*Spójrzcie, jaka wciąż sprawna,
jak dobrze się trzyma
w naszym stuleciu nienawiść.
Jak lekko bierze przeszkody.
Jakie to łatwe dla niej – skoczyć, dopaść.*

*Nie jest jak inne uczucia.
Starsza i młodsza od nich jednocześnie.
Sama rodzi przyczyny,
które ją budzą do życia.
Jeśli zasypia, to nigdy snem wiecznym.
Bezsensowność nie odbiera jej sił, ale dodaje.*

*Religia nie religia -
byle przyklęknąć na starcie.
Ojczyzna nie ojczyzna -
byle się zerwać do biegu.
Niezła i sprawiedliwość na początek.
Potem już pędzi sama.
Nienawiść. Nienawiść.
Twarz jej wykrzywia grymas
ekstazy miłosnej.*

*Ach, te inne uczucia -
cherlawe i ślamazarne.
Od kiedy to braterstwo
może liczyć na tłumy?
Współczucie czy kiedykolwiek*

*pierwsze dobiło do mety?
Zwątpienie ilu chętnych porywa za sobą?
Porywa tylko ona, która swoje wie.*

*Zdolna, pojętna, bardzo pracowita.
Czy trzeba mówić ile ułożyła pieśni.
Ile stronnic historii ponumerowała.
Ile dywanów z ludzi porozpościerała
na ilu placach, stadionach.*

*Nie okłamujemy się:
potrafi tworzyć piękno.
Wspaniałe są jej łuny ciemną nocą.
Świetne kłęby wybuchów o różanym świetle.
Trudno odmówić patosu ruinom
i rubasznego humoru
krzepko sterczącej nad nimi kolumnie.*

*Jest mistrzynią kontrastu
między łoskotem a ciszą,
między czerwoną krwią a białym śniegiem.
A nade wszystko nigdy jej nie nudzi
motyw schludnego oprawcy
nad splugawioną ofiarą.
Do nowych zadań w każdej chwili gotowa.
Jeżeli musi poczekać, poczeka.
Mówią, że ślepa. Ślepa?
Ma bystre oczy snajpera
i śmiało patrzy w przyszłość
- ona jedna.*

2

Porozmawiajcie w parach na temat siły przekazu wiersza. Spróbujcie odpowiedzieć sobie na pytanie: Dlaczego w utworze nie ma człowieka – mimo, że przecież tytułowa „Nienawiść” dotyczy rodzaju ludzkiego?

3

Odnieście się do sytuacji na Ukrainie. Czy spotkaliście się z mową nienawiści w tak krytycznym momencie historycznym? Jeśli tak – czego dotyczyły przejawy hejtu? I z drugiej strony – jaki jest cel stosowania takich zabiegów? Dyskusja kontrolowana.

Pytania do tekstu

(forma pracy do wyboru: debata, burza mózgów, praca w zespołach)

- 1 Co łączy tytułową „nienawiść” z hejtem?
- 2 Czy nienawiść „w naszym stuleciu” można nazwać po prostu „mową nienawiści”?
- 3 Czemu służy upersonifikowanie nienawiści?
- 4 Czy nienawiść to główna cecha współczesnego świata? Jak z nią walczyć, żeby nie ulec autodetrakcji?
- 5 Jak odnieść się do słów Szymborskiej: „Nie okłamujmy się: potrafi tworzyć piękno” i „jest mistrzynią kontrastu”?
- 6 Dlaczego zwłaszcza młodzi ludzie ulegają pokusie hejtu?

Przygotujcie plakaty, które rozwiesicie w najważniejszych instytucjach kultury w swoim miejscu zamieszkania. Niech tematem plakatu będzie jeden z zaproponowanych:

- 1 „Każdy z nas jest inny: różnią nas wygląd, pochodzenie, religia czy poglądy. Mamy prawo do naszej odmierności? Czy musimy się bać hejterów, którym nie jest na rękę nasza odmierność?
- 2 Słowa mogą zabić. To ciężka amunicja.
- 3 Krytyka może być konstruktywna!

Zadanie dla ucznia

Napisz list do swojego hejtera. Nie musisz go nikomu pokazywać. A jeśli uznasz to za stosowne, opublikuj tekst w szkolnej gazetce lub prześlij go na adres naszej fundacji. Twój list może nie tylko dotrzeć do osób, które nie mają żadnej innej władzy oprócz swojej anonimowości, ale może pomóc osobom dotkniętym hejtem zmierzyć się ze swoimi demonami. Może nie zdajesz sobie z tego sprawy, ale Twój list może zahamować spiralę nienawiści i ocalić kogoś przed odebraniem sobie życia.

Pamiętaj! Słowa mogą zabić. Mogą też ocalić.